

Adelaidės
Lietuvių

ŽINIŲ

Registered by Australia Post Publication No. SBH0561

Nr. 8 (570)

Adelaidė, 10.4.83

XXIV metai

"AUŠROS" ŠIMTMETI PAMININT

Šiuo metu sueina šimtas metų kai skaitytojus pasiekė pirmasis lietuvių patriotinis laikraštis "Aušra", kurio pirmas numeris buvo išleistas 1883 m. kovo mėnesį Ragainėje.

"Aušros" pasirodymui jau nuo 19-to amžiaus pradžios dirvą paruošė visa eilė ryškiai pasireiškusių mūsų tautos veikėjų ir plunksnos darbininkų. Tačiau šio pirmojo tautinės minties laikraščio išleidimo garbė atiteko dr. Jonui Basanavičiui. Apie "Aušros" įsteigimą jis taip rašė:

"Prahoj dar esant, pradžioje 1883 m. susitariau su Vištaliu ir J. Mikšu išleisti, po mano rėdymu, literarišką laikraštį, kuriam vardą "Ausros" suteikiau; tikslas jo - lietuvius pabudinti iš miego... Tokiu būdu, man su Vištaliu, kaipo literatams, su J. Mikšu, apsiėmusiu spausdinimą bei platinimą laikraščio prižiūrėti, susitelkus, teko mums trims prie lopšio gemančios Aušros stovėti."

"Aušros" programa buvo nusakyta dr. J. Basanavičiaus prakalboje, idėtoje pirmame numeryje. Jau pats motto: "Hominis historiarum ignari semper sunt pueri" - žmonės nepažįstą istorijos visada tebėra vaikai - rodė, kad savos garbingos praeities pažinimas užims laikraštyje svarbią vietą. Jausmingais žodžiais dr. J. Basanavičius skundėsi, kad nyksta lietuvių tauta. Visuose pakraščiuose lietuviai kitomis kalbomis kalbą, užmiršę, kas esą ir kas buvę. "Visoki vargai ir ilga sunki vergija išdildė iš mūsų atminties laimingesnio ir nevergiško gyvenimo atminimą; užmiršome kuomi senovėje buvome, ir tik retoj dainoj ar pasakoj randi paminklą iš praeities mūsų... Liko dar kalba

mūsų garbinga, apie kurią galime drąsiai su mokytu vyru ištarti: Die Sprache ist unsere Geschichte (kalba yra mūsų istorija). Šiaip viskas pragaišo, o ir tas mūsų vienintelis lobis - kalba taip pat nyksta"... Šios prakalbos pabaigoje vaizdžiais poetiniais žodžiais nusakomas pagrindinis "Aušros" tikslas: "Kaip aušrai auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia!"

"Aušra" ėjo nuo 1883 m. kovo mėn. iki 1886 m. liepos mėn. Išleista 40 numerių - 29 nedidelio formato knygelės. Buvo tai mėnesinis žurnaliukas, bet kartais tekdavo išleisti dvigubus ar trigubus numerius. Buvo spausdinama 1000 egz. Pirmuosius 7 "Aušros" numerius redagavo dr. J. Basanavičius, o paskui nuo 1984 m. kovo mėn. iki tų metų 6 nr. atsakominguoju ir tikruoju redaktoriumi buvo J. Sliupas. Vokiečiams jį išvarius, "Aušrą" tvarkė M. Jankus ir J. Mikšas. Tik 1886 m. paskutiniuosius numerius padėjo suredaguoti J. Andziulaitis ir J. Mačys - Kėkštas.

"Aušra" subūrė apie save virš 70 bendradarbių. Iš jų nemaža dalis pasireiškė ir išliekančiais literatūros darbais. Tai buvo tribūna lietuvių rašytojams pasireikšti. Joje buvo išspausdinta nemažai ir ankstesnių rašytojų kūrybos, taip pat buvo duota žinių iš lietuvių literatūros istorijos, iš poetikos. Tačiau "Aušros" puslapiuose daugiausia išryškėjo: i) tautinės garbės ugdymas, atsiremiant į Lietuvos praeitį, į gilesnę senovę; ii) tautos teisių ir tautinės lygybės kėlimas; iii) gimtosios kalbos aukstinimas ir ugdymas; iv) tautos vienybės siekimas; v) taikus sugyvenimas su kaimyninėmis tautomis; vi) aktualūs dabarties reikalai. Pažymėtina, kad visų tų uždavinių vykdymas buvo grindžiamas besąlyginiu idealizmu ir entuziazmu, buvo vadovaujamas romantiška praeitimi ir tikėjimu į idealią ateitį, buvo pranašaujamas laimingas rytojus ir skatinamas tikėjimas į tautos prisikėlimą. Todėl "Aušros" pati svarbiausia reikšmė glūdi laikraščio straipsnių patriotinėje dvasioje, kurią skelbė kiekvienas aušrininkų rašinėlis. "Aušra" buvo naujos epochos pradžia mūsų tautos istorijoje. Nuo "Aušros" prasidėjo tikras ir pilnas lietuvių tautos subrendimas - lietuvių tautinis atgimimas.

Dabar, praėjus 100 metų nuo "Aušros" pasirodymo, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba paskelbė šiuos 1983 metus "Aušros" metais, kad jie simbolizuotų mums taip

reikalingą aušrininkų besąlyginį idealizmą, lietuviško spausdinto žodžio prisikėlimą išeivijoje ir tautinio atgimimo dvasią vienybėje su kovojančia tauta. Jei mes, pildydami PLB vadovybės direktyvas, viso to sieksime, geriausiai paminėsime "Aušros" 100 metų sukaktį ir tinkamiausiai pagerbsime aušrininkų šviesų atminimą.

(p.b.)

J. J. BAČIŪNO VARDO BIBLIOTEKOS IR SPAUDOS KIOSKO

P R A N E Š I M A S

Pranešame gerb. Tautiečių žiniai, kad š.m. balandžio mėn. 10 d. Bibliotekos rėmėjų Ponių ratelis ruošia Lietuvių Namuose gardžius pietus su turtinga loterija.

Ta pačia proga Spaudos Kioskas daro knygų išpardavimą. Išstatytoms pardavimui knygoms kainos sumažintos 50%.

Kviečiame gerb. Tautiečius gardžiai papietauti, išigyti pigiai knygą ir tuo paremti lietuviško žodžio puoselėtojus.

Bibliotekos Vadovybė

P R A N E Š I M A S

Pranešame, kad organizacijos ar pavieniai asmenys, norintieji pasinaudoti bet kuria Lietuvių Namų patalpa tomis dienomis, kurios nėra paskelbtos metiniame parengimų kalendoriuje, privalo ją užsisakyti iš anksto pas A.L. S-gos pirmininką (tel. 271-7257).

Kadangi Adelaidės Lietuvių Sąjunga yra surišta su Lietuvių Namų išlaikymu, valymu, turto apsauga ir draudimu, todėl savavališkas (be Sąjungos Valdybos leidimo) naudojimasis bet kuria patalpa nėra leidžiamas. Prašome laikytis tvarkos!

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Inc. Valdyba

S K E L B I M A S

Dr. Antanas V. Stankevičius, Dantų gydytojas, sugrįžęs iš Alice Springs, atidarė savo kabinetą:-

5th Floor, CML Building, 45 King William Street, Adelaide. Tel. 212-7376 (A.H. 293-7826).

BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS

Kovo 20 d. Lietuvių Namuose įvyko ALB Adelaidės Apylinkės narių visuotinis metinis susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 60 narių.

Susirinkimą atidarė ALB Adelaidės Apylinkės Valdybos pirmininkas C. Zamoiskis ir pakvietė šiam susirinkimui pirmininkauti L. Gerulaitį, sekretoriauti A. Urnevičių. Į Mandatų Komisiją susirinkimas pasiūlė: J. Mockūną, B. Kryžauską ir A. Zamoiskį.

Apylinkės Valdybos pirmininkas Č. Zamoiskis pateikė susirinkimui pranešimą apie Apylinkės Valdybos veiklą ir taip pat apibūdino bendrą Apylinkės gyvenimą, organizacinę, kultūrinę ir politinę veiklą.

Iždininkas A. Mikeliūnas pateikė Apylinkės Valdybos metinę finansinę apyvartą. Metų bėgyje turėta \$4,274 pajamų ir \$3,474 išlaidų (į tai įeina nemažos pereinamos sumos, kaip valdžios parama mokykloms) ir Apylinkės Valdybos kasa padidėjo 800 dolerių. Prie šios sumos pridėjus iš praėjusių metų užsilikusį kapitalą - \$5,827, Apylinkės Valdybos kasoje radosi \$6,627.

Po Apylinkės Valdybos pirmininko ir iždininko pranešimų, susirinkimą dar informavo: M. Petkūnienė apie Apylinkės Garbės Teismą, V. Baltutis apie Adelaidės lietuvių radiją, V. Statnickas apie lituanistinių mokyklų veiklą.

ALB Adelaidės Apylinkės Kontrolės Komisijos pirmininkas P. Launikaitis pranešė apie Kontrolės Komisijos darbus metų bėgyje (patikrino 6 organizacijų atskaitomybę) ir perskaitė Apylinkės Valdybos atskaitomybės patikrinimo akto pabaigą (kasa buvo vedama tvarkingai ir jokių netikslumų nerasta).

Sekančiam 2-ųjų metų kadencijai į Kontrolės Komisiją buvo išrinkti: J. Langevičius, L. Gerulaitis ir V. Baltutis, kandidatu liko V. Dumčius. Garbės Teismas buvo paprašytas pasilikti tas pats. Susirinkimas plojimu patvirtino Lietuvių radijo komitetą, kurį sudaro: V. Baltutis, A. Grigonis, J. Jonavičius, J. Vabolienė ir A. Zamoiskis.

Išklausius kai kurių organizacijų trumpesnius ar ilgesnius pranešimus, padiskutavus kai kuriuos iškilusius einamuosius reikalus, susirinkimas buvo baigtas Tautos Himnu.

APIE MUS PAČIUS

5

- Kovo 19 d. St. Lawrence (North Adelaide) bažnyčioje susituokė Linas Varnas ir Elisa Aloisi. Vestuvinė puota vyko italų "Veneto" klube.

Pažymėtina, kad jaunasis Linas Varnas yra aktyviai pasireiškęs Adelaidės lietuvių veikloje. Jis šoko tautinius šokius "Zilvino" ansamblyje, dalyvavo įvairiuose sceniniuose jaunimo parengimuose ir "Vaidilos" teatro pastatymuose. Taip pat jis yra pavyzdingas Adelaidės Lietuvių Sąjungos narys, anksčiau talkininkavęs Lietuvių Namų klubo tarnyboje.

Linkime jaunavedžiams gražaus ir laimingo vedybinio gyvenimo!

- Audra Milen (Irenos Gudaitytės - Milen dukrelė) laimėjo Pietų Australijos jaunių grožio karalienės konkurse antrą vietą iš dvidešimt dviejų 15-16 metų mergaičių grupės. Konkursas vyko kovo 19 d. Prince Alfred koledže. Jame dalyvavo keliose amžiaus grupėse 78 mergaitės nuo 2 iki 16 metų ir sutelkė \$80,000 Epilepsijos Draugijai Pietų Australijoje.

Pasidžiaugdami Audrutės laimėjimu, norime pastebėti, kad ji yra ne tik graži, bet ir veikli taip pat ir lietuvių tarpe. Ji dainuoja "Eglučių" chorelyje, šoka tautinius šokius ir priklauso skautėms. Sveikindami su konkurso laimėjimais, linkime sėkmės šiai gražiai ir veikliai lietuvaitei!

- Vasario 16-tosios minėjime PEB abiturientų pagerbimą pravedė ir žodį tarė lietuvių kalbos PEB komiteto narys J. Verbyla, paminėdamas, kad šiems mokslo metams į Lituanistinius kursus jau buvo užsirašę 8 mokiniai. Tenka pasidžiaugti, kad tas skaičius padidėjo ir šiuo metu Lituanistinius kursus lanko jau 9 mokiniai.

S K E L B I M A S

Nekilnojamojo turto pirkimo, pardavimo, iškeitimo ir finansų reikalais prašome kreiptis bet kuriuo metu pas licenzijuotą žemės agentą Praną Matiuką, 4 Halmon Avenue, Everard Park, tel. 293-4023.

6
 CHORO "LITUANIA" IŠVYKA

Vasaraj baigiantis, choras "Lituania" ruošia išvyką - iešminę į Serelių sodą Kaliūtėje - š.m. balandžio mėn. 16 d., šeštadienį.

Autobusas išvyksta nuo Lietuvių Namų 9 val. ryto. Kelionė į abu galus - \$5.00.

Prašome norinčius vykti užsirašyti, skambinant Valdybos nariams iki balandžio 10 d.: - A. Serelis, tel. 337-3961, V. Sulcas - 47-4578, J. Miliauskas - 268-9600.

P A D Ė K A

Adelaidės lietuviai sportininkai, vykstantieji į Ameriką su Australijos lietuvių sportininkų rinktine, nuoširdžiai dėkoja visiems lietuviams, kurie prisidėjo prie sėkmingos iešminės, įvykusios kovo 19 d. M.A. Daniškevičių sodyboje, suruošimo.

Dėkingi esame: sportininkų dideliame rėmėjui p. J. Kazėnui už 18 gal. alaus bačką; aukojusiems paruoštas daržoves, pyragus, loterijai fantus, prisidėjusiems darbu ir parėmusiems piniginemis aukomis: - p.p. Siukšterienei, Ignatavičienei, Grigonienei, Kiverienei, Talanskienei, Kašauskams, Cibulskiams, A.S. Bernaičiams, R.I. Beinoravičiams, R.J. Jonavičiams, A.T. Reivyčiams, R.A. Šankauskams, B. Nemeikai, V. Straukui, P. Smolskiui, X.Y. (už \$50.00 auką); taip pat visiems atsilankiusiems.

Dar kartą nuoširdus lietuviškas sportiškas ačiū visiems!

Išvykos rinktinės sportininkai

P.S. Norintieji paaukoti ir paremti lietuvius sportininkus, kurie Čikagos sporto šventėje atstovaus Australijos lietuvius, prašomi čekius ar pinigus siųsti šiuo adresu: -

A.M. Daniškevičius, 6 Wright St., Edwardstown, S.A. 5039, arba kreiptis telefonu 297-4575.

Išvykos rinktinės sportininkai

"VYTIS" QUIZ

16 tr. I - Nr. 97, II - Nr. 38, III - Nr. 96

17 tr. I - Nr. 95, II - Nr. 1, III - Nr. 44.

"TAUTA GYVENA KALBA"

Tokiu pavadinimu Lietuvos pogrindžio leidinio "Tautos Kelias" nr. 2 išspausdintame straipsnelyje teigiama, kad pavergtoje Lietuvoje dabartiniai lietuvių kalbos mokytojai dažnai patys nemoka gerai lietuvių kalbos ir neskiepija jos meilės mokiniams, kai tuo tarpu rusų kalbos geram išmokymui dedamos didelės pastangos. Disertacijos ir moksliniai straipsniai turi būti rašomi rusiškai, tuo būdu išstumiant lietuvių kalbą iš mokslo kalbos. Mokslininkai, nemokėdami gerai lietuvių kalbos, dažnai kalba žargonu ir jį perduoda studentams. Sporto varžybų pranešėjai kalba pusiau lietuviškai, pusiau rusiškai. Teatruose aktoriai nebekreipia dėmesio į taisyklingą bendrinės lietuvių kalbos naudojimą. Lietuvių kalba stumiamą iš viešo gyvenimo ir dokumentacija vedama rusų kalba. Taip pat yra ribojama lietuvių kalbos kultūrą keliančių draugijų veikla... Straipsnelio autoriai S. Trimonis ir N. Uosaitis ragina didesnę budrumą ir veiklumą, nes pavojus lietuvių kalbai ir dėl to visai tautai yra nemažas.

RUOŠIAMASI IŠLEISTI "AUŠRA"

Paminint pirmojo lietuvių patriotinio laikraščio "Aušros" 100 metų sukaktį, Lietuvių Istorijos Draugija Cikagoje ruošiasi išleisti dvejuose tomuose pilną "Aušros" rinkinį. Iš anksto užsisakiusiems vienas tomas (752 psl.) kainuos US 17 dol., vėliau - 20 dol. Istorikė Alicija Rugytė prašo visuomenės prenumeratų ir aukų, kad palengvinus "Aušros" rinkinio išleidimą.

JAUNIMO DIENOS CANBERROJE

Per Velykų šventes (balandžio 1-4 d.d.) Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Canberros skyrius suruošė Jaunimo dienas, kurių metu suvažiavęs jaunimas (įskaitant ir ALJS atstovus į V PLJ Kongresą) artimiau susipažino, padraugavo, pasidalino nuomonėmis bei siekimais.

BE JAUNIMO "BENDRUOMENES DIENOS SUSKAITYTOS"...

"Mūsų Pastogės" nr. 11 ALB Krašto Valdybos pirmininkas inž. V. Bukevičius, informuodamas apie ALB Krašto Valdybos veiklą ir kitus bendruomeninius reikalus, rašo: (...) "reikia stengtis kaip galima daugiau įtraukti jaunimo į lietuvių bendruomenės veiklą - nežiūrint, ar jie kalba lietuviškai, ar ne, nes be jų mūsų bendruomenės dienos suskaitytos".

8
VELYKINĖS NUOTAIKOS IEŠMINĖ,

kurią ruošia LKVS "Ramovė" Adelaidės Skyrius, įvyks balandžio 9 d., 3 val. p.p. ramovėno ir ponios Zakarevičių sodyboje, Ottoway, 50 Agnes Street.

Važiuoti iš miesto autobusu Nr. 4. Išlipti 32 sustojime. Eiti Blakeney Road ir pirmoji gatvė po kaire - Agnes Street.

Veiks turtingas bufetas ir loterija.

Kviečiame visus ramovėnus su šeimomis ir prijaučiančius dalyvauti šioje iešminėje.

"Ramovės" Valdyba

A.L. S-GOS NARIO MOKESTIS IR AUKOS LIETUVIŲ NAMAMS

\$15.00 - A.Dunda; \$10.00 - A.Norkus; \$8.00 - R.Adomavičienė; \$7.00 - J.Poškus; po \$6.00 - N.Umerienė, R.Ziukelis, J.Ziukelytė, M.Ziukelytė.

PRENUMERATA, SKELBIMŲ MOKESTIS IR AUKOS "A.L. ŽINIOMS"

\$14.00 - V.P.Raymond; po \$10.00 - E.Buivydienė, A.Dunda, N.Ilgūnienė, S.Jonavičienė, S.Jucius, A.Norkus, A.Kelertas; \$8.00 - Išvykos rinktinės sportininkai; po \$7.00 - J.Gecas, P.Grėbliūnas, V.Kmitas, E.Kuřauskas, J.Storpirštis, N.Umerienė, J.Zakarevičius, R.Ziukelis; \$5.00 - V.Jablonskis.

Visiems nuoširdžiai dėkoja

Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba

Medžiagą sekančiam A.L. Žinių numeriui prašome pristatyti Redakcijai į namus iki penktadienio, balandžio 15 d.

Prenumerata \$7.00 metams; mokestis už padėkas, užuojautas, sveikinimus ir skelbimus nuo \$5.00 iki \$20.00.

Redakcija: P. Bielskis
58 Marlborough Street,
MALVERN, S.A. 5061 Tel. 271 7257

Administracija: Lithuanian House
6 Eastry Street, Norwood, S.A. 5067
Tel. 42 1074